IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (nr 159)**

z dnia 11 lipca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (nr 159)

11 lipca 2023 r.

Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Sawickiego (KP)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2022 r. (druk nr 3434) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marek Adamiak** pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Tomasz Gaweł** pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Środowiska oraz **Paweł Zambrzycki** pełniący obowiązki dyrektor Departament Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Grażyna Kućmierowska, Jolanta Ostrowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Dzień dobry państwu. W samo południe otwieram posiedzenie Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Witam państwa posłów oraz pozostałych zaproszonych gości.

Według mojego rocznika południe zaczynało się o godz. 13.00. Nie wszyscy już to pamiętają.

W porządku dziennym posiedzenia mamy rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2022 (druk nr 3434) w zakresie działania Komisji. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjmuje zaproponowany porządek dzienny. Sprzeciwu nie słyszę.

Przypominam, że marszałek Sejmu, zgodnie z art. 125 ust. 4 regulaminu Sejmu, w dniu 4 lipca bieżącego roku skierowała przedstawione przez prezesa Najwyższej Izby Kontroli sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2022 (druk nr 3434) do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w celu rozpatrzenia i zaopiniowania. Jednocześnie marszałek skierowała sprawozdanie do pozostałych komisji sejmowych w celu rozpatrzenia w zakresie działania komisji oraz przedstawienia uwag i wniosków do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w terminie do 13 lipca bieżącego roku.

O zabranie głosu bardzo proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

Pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Tomasz Gaweł:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Departament Środowiska bada część 22 – Gospodarka wodna. Najwyższa Izba Kontroli przekazała Sejmowi sprawozdanie ze swojej działalności w 2022 r. Nawiązując do sprawozdania przedstawię krótką, uzupełniającą informację o działalności Departamentu Środowiska w obszarze działania Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Wysoka Komisjo, organizację i tryb działania NIK określa ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli. Zgodnie z zarządzeniem prezesa Najwyższej Izby Kontroli, do właściwości Departamentu Środowiska należy przeprowadzanie kontroli, w szczególności w zakresie spraw objętych działami gospodarki rządowej: gospodarka wodna, klimat, w zakresie

nieobjętym właściwością Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, oraz środowisko. Do zakresu prac departamentu należą również zadania realizowane przez ministra właściwego do spraw wymienionych działów administracji rządowej, a wynikających z ustawy o działach administracji rządowej oraz ustawy o Radzie Ministrów, a także zadania realizowane przez organy urzędu i jednostki podporządkowane lub nadzorowane przez ministra właściwego do spraw wymienionych działów administracji rządowej. Do właściwości departamentu należy również kontrola wykonania budżetu państwa w częściach 22 – Gospodarka, 41 – Środowisko i 51 – Klimat, a także wykonania planów finansowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Departament dysponuje 35 etami, przy czym obecnie są obsadzone 34 etaty, w tym etaty kontrolerskie w liczbie 28. W skład kierownictwa departamentu wchodzą trzy osoby, a obsługa administracyjna liczy trzech pracowników. Spośród pracowników wykonujących czynności kontrolne czterech pracowników to pracownicy nowo przyjęci. Kontrolerzy podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe w drodze studiów podyplomowych, szkoleń specjalistycznych oraz samokształcenia. Nowo przyjęci pracownicy uczestniczą w szkoleniu przedaplikacyjnym oraz w ramach aplikacji kontrolerskich w stacjonarnych szkoleniach aplikacyjnych, kończonych egzaminami.

Wysoka Komisjo, w 2022 r. Departament Środowiska skoordynował jedną kontrolę z zakresu działania Komisji pt. „Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne". Ponadto departament uczestniczył w dwóch kontrolach koordynowanych przez inne jednostki organizacyjne NIK, w tym kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Była to kontrola realizowana przez Departament Budżetu. Druga kontrola to działania podmiotów publicznych w związku z kryzysem ekologicznym na rzece Odrze. Była to kontrola realizowana przez Delegaturę Najwyższej Izby Kontroli w Opolu.

Oprócz kontroli przeprowadzonych przez Departament Środowiska inne jednostki organizacyjne NIK przeprowadziły kontrole planowe i doraźne, których tematyka, pozostawała w obszarze zainteresowania Komisji. Kontrole planowe obejmowały kontrolę z zakresu działania organów publicznych na rzecz ograniczenia zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Prowadziła ją delegatura w Krakowie. Spośród kontroli doraźnych, wymienionych w załączniku nr 3 do sprawozdania z działalności NIK w 2021 r., które mogłyby zainteresować Wysoką Komisję, można wskazać następujące kontrole. Była to kontrola działania właściwych organów i instytucji w związku z zaprzestaniem działalności Kopalni Olkusz-Pomorzany w Zakładach Górniczo-Hutniczych „Bolesław", wpływającym na funkcjonowanie trzech rzek: Sztoły, Baby i Białej. Druga kontrola doraźna dotyczyła budowy zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka. Trzecia to była kontrola rozbudowy i przebudowy oczyszczalni ścieków oraz sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Bogoria. Kolejna obejmowała realizację zadań dotyczących odbioru nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych przez wybrane gminy województwa małopolskiego. Kolejna kontrola dotyczyła działań prezydenta miasta Tarnowa na rzecz ochrony mieszkańców przed powodzią oraz ograniczania zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. W końcu była także kontrola zapewnienia dostępu do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2023 r. prezes Najwyższej Izby Kontroli zatwierdził pięć informacji o wynikach kontroli, opracowanych przez Departament Środowiska, w tym dwie dotyczące gospodarki wodnej. Chodziło o gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne oraz wykonanie w 2021 r. planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W tym samym okresie inne jednostki organizacyjne NIK sporządziły informacje o wynikach kontroli pozostających w obszarze zainteresowania Komisji. Była to informacja dotycząca działań organów publicznych na rzecz ograniczenia zabudowy terenów zagrożonych powodzią, co realizowała delegatura w Krakowie. Była jedna kontrola innych jednostek.

Na podstawie ustaleń kontroli, przeprowadzonych w 2022 r. departament sformułował łącznie 137 wniosków, zamieszczonych w wystąpieniach pokontrolnych, wysłanych do kierowników jednostek kontrolowanych. Adresaci wystąpień zrealizowali

27 wniosków, co stanowiło 19,7%. 92 wnioski pozostają w trakcie realizacji (67,2%), a 18 wniosków nie zostało dotychczas zrealizowanych, co daje 13,1%.

Departament Środowiska monitoruje realizację zaleceń pokontrolnych. W wypadku uzyskania niewystarczającej informacji o sposobie realizacji wniosków departament stara się doprowadzić do ich wykonania, głównie występując o uzupełnienia odpowiedzi. W miarę możliwości stan realizacji wniosków ocenia się w toku kontroli doraźnych sprawdzających, a ponadto jest badany przy okazji wszystkich kontroli prowadzonych w jednostkach, do których zostały skierowane wnioski.

Jeżeli chodzi o współpracę międzynarodową w zakresie kontroli środowiska, w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli aktywnie angażowała się w inicjatywy INTOSAI jako członek zarządu tej organizacji od 2013 r. aktualnie trwa druga sześcioletnia kadencja oraz jako aktywny uczestnik prac jej komisji, podkomisji, grup roboczych i zadaniowych. Współpraca w ramach wskazanych struktur umożliwia poszerzanie wiedzy na temat stosowanych na świecie standardów kontroli oraz dobrych praktyk, a także wymianę doświadczeń. Z kolei udział w pracach standaryzacyjnych umożliwia rzeczywisty wpływ na kształt praktyki kontrolerskiej na świecie oraz promowanie własnych rozwiązań. Dzięki aktywności na arenie międzynarodowej NIK buduje swoją renomę, co skutkuje zlecaniem jej prowadzenia audytów zewnętrznych organizacji międzynarodowych, przeglądów partnerskich i projektów współpracy bliźniaczej.

Eksperci Najwyższej Izby Kontroli zaangażowani są także w prace grupy roboczej INTOSAI do spraw kontroli środowiskowych. Prezes NIK przewodniczy grupie roboczej EUROSAI do spraw kontroli środowiskowych. W maju 2022 r., podczas wirtualnego spotkania, podjęto problematykę zasobów wody i jej jakości w kontekście zmian klimatu. Z kolei w listopadzie 2022 r. odbyło się doroczne posiedzenie grupy w formule hybrydowej. Głównym tematem posiedzenia była ochrona środowiska w ciężkich czasach pandemii i wojny. Ponadto w 2022 r. zakończyła się międzynarodowa kontrola pt. „Gospodarowanie odpadami z plastiku".

W sierpniu 2022 r. prezes Najwyższej Izby Kontroli wziął udział w szczycie NOK grupy G20 w Indonezji. Grupa została utworzona przez Radę Audytu Republiki Indonezji do prowadzenia globalnej dyskusji na temat zwiększenia transparentności i rozliczalności finansów publicznych na świecie. Prezesi NOK i zaproszeni goście przyjęli wypracowane roboczo wspólne zasady postępowania oraz sposób i tematy dalszej współpracy, z których kluczowe to bezpieczeństwo energetyczne i transformacja energetyczna, ochrona środowiska naturalnego oraz digitalizacja w administracji publicznej.

Wysoka Komisjo, współpraca z organami parlamentu polegała na utrzymywaniu przez kierownictwo Departamentu Środowiska, podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, stałych, roboczych kontaktów z członkami prezydium Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. W miarę potrzeb, wynikających z bieżących prac poszczególnych organów Sejmu podejmowano także współpracę z innymi komisjami sejmowymi oraz podkomisjami. Ponadto w działalności kontrolnej departamentu uwzględniano wnioski i sugestie zgłaszane przez komisje sejmowe i poszczególnych posłów.

Przedstawiciele Departamentu Środowiska uczestniczyli w 2022 r. w 75 posiedzeniach komisji sejmowych, w tym w 9 posiedzeniach Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, 34 posiedzeniach Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, 11 wspólnych posiedzeniach komisji sejmowych oraz 30 posiedzeniach innych komisji sejmowych, a także w 12 posiedzeniach komisji senackich i wspólnych posiedzeniach komisji senackich.

Informacje o wynikach kontroli, opracowane przez Departament Środowiska, były omawiane na dziewięciu posiedzeniach komisji sejmowych, w tym na jednym posiedzeniu Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Mianowicie była to „Informacja o wynikach kontroli – Wykonanie w 2021 r. planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie".

Dziękując za uwagę, uprzejmie proszę Wysoką Komisję o przyjęcie przedłożonego sprawozdania w zakresie działalności Departamentu Środowiska w 2022 r. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę przedstawiciela Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Najwyższej Izbie Kontroli.

Pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi NIK Marek Adamiak:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli w obszarze rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych i rybołówstwa realizowała dziewięć kontroli, w tym osiem kontroli przeprowadził Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a dwie kontrole inne jednostki organizacyjne, w tym delegatury w Zielonej Górze i Olsztynie. Przedmiotem badań kontrolnych Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi są sprawy objęte działami administracji rządowej: rolnictwo, rozwój wsi, rynki rolne, rybołówstwo, a kontrolowane podmioty to Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz szefowie podległych i nadzorowanych przez ministra jednostek. Departament uczestniczy również w kontrolach planowanych i przeprowadzanych przez inne jednostki organizacyjne Najwyższej Izby Kontroli. Departament asystował również w kontrolach przeprowadzanych w Polsce przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

W 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli w obszarze rybołówstwa realizowała dwie kontrole, z czego jedną przeprowadził Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jedną kontrolę przeprowadziła delegatura w Olsztynie. Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi zrealizował kontrolę wykonania budżetu państwa w 2021 r. w części 62 Rybołówstwo. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 62 Rybołówstwo, nie stwierdzając nieprawidłowości. Ocena ta była efektem kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dochody w części 62 Rybołówstwo zrealizowano w kwocie 5,6 mln zł i były one wyższe 229,3% od planu wynikającego z ustawy budżetowej na rok 2021, ustalonego w wysokości 1,7 mln zł. Wyższe wykonanie dochodów w stosunku do zrealizowanych w poprzednich latach wynikało z nieplanowanych wpływów przekazanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z tytułu zwrotu lub odzyskania płatności od beneficjentów programów operacyjnych „Ryby” na lata 2007-2013 i 2014-2020. Wydatki budżetu w części 62 Rybołówstwo zostały zrealizowane w kwocie 117,7 mln złotych, co stanowiło 90,6% kwoty planowanych wydatków po zmianach. Wydatki te były niższe o 53 mln zł od wydatków zrealizowanych w 2020 r. Wykonanie w 2021 r. niższych wydatków wynikało głównie z faktu, że wydatki zrealizowane w 2020 r. w znacznej mierze stanowiły wpływy dla beneficjentów programu operacyjnego „Ryby” 2014-2020 w ramach dodatkowych pomocy z uwagi na utracone dochody spowodowane wystąpieniem pandemii wirusa covid-19.

W części 62 Rybołówstwo wydatki budżetowe środków europejskich zrealizowano w kwocie 249 mln zł, co stanowiło 89% kwoty planowanych wydatków. Wydatki te przeznaczono na finansowanie programu operacyjnego „Ryby” 2014-2020. Niewykorzystanie środków w części 62 w kwocie 30,6 mln zł wynikało to z faktu, że do końca roku 2021 beneficjenci programu operacyjnego „Ryby” 2014-2020 występowali z wioskami o aneksy do umów, które przedłużały terminy realizacji operacji. W związku z tym nie wszystkie zaplanowane wpływy mogły być zrealizowane na koniec 2021 r.

Kontrola wykorzystania dotacji w części 62 nie wykazała nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli wydała pozytywną opinię na temat sporządzonych rocznych sprawozdań budżetowych i sprawozdań z operacji finansowych za czwarty kwartał 2021 r. w części 62.

Drugą z kontroli przeprowadzonych w 2022 r. w obszarze rybołówstwo przeprowadziła Delegatura Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie. Dotyczyła ona gospodarki rybackiej w regionie Wielkich Jezior Mazurskich. NIK ustaliła, że Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku podejmował prawidłowe, ale niewystarczające działania w celu zapewnienia racjonalnej gospodarki rybackiej i nadzoru nad obwodami rybackimi nieoddanymi innym podmiotom do wykorzystania. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku nie zapewnił prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej na obszarach dziewięciu obwodów rybackich, których nie oddano do rybackiego użytkowania innym podmiotom, a także nie prowadził na tym obszarze samodzielnych działań gospo-

darczych, do czego był zobowiązany ustawą o rybactwie śródlądowym. Nie dochował również należytej staranności w zakresie realizacji dwóch umów, wdrażając do realizacji operaty rybackie, które nie określały danych o przewidywanych wielkościach połowów gospodarczych.

Państwowa Straż Rybacka w Olsztynie co do zasady prawidłowo wywiązywała się z realizacji zadań związanych z kontrolą śródlądowych wód województwa warmińsko -mazurskiego, w tym akwenów Wielkich Jezior Mazurskich.

Wszystkie skontrolowane podmioty prowadzące gospodarkę rybacką prowadziły ją na podstawie operatów rybackich, dokonując zarybień w dawkach, a połowów w granicach limitów określonych w operatach.

Kontrola wykazała jednak nieprawidłowości w prowadzeniu dokumentacji gospodarki rybackiej, a także nieprawidłowości w zakresie wywiązywania się z obowiązku udostępniania danych o prowadzonej przez siebie działalności w celach statystycznych oraz badawczych podmiotom wykonującym zadania powierzone przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa, czyli ministra rolnictw i rozwoju wsi. W toku kontroli stwierdzono także, że wydawane zezwolenia na amatorskie połowy w kilku przypadkach nie określały podstawowych warunków uprawiania takiego połowu, co było wymagane ustawą o rybactwie śródlądowym.

Poza omówionymi przeze mnie kontrolami 2022 r. w zakresie współpracy z organami Sejmu i Senatu kierownictwo i przedstawiciele departamentu uczestniczyli w 101 posiedzeniach komisji sejmowych i w 19 posiedzeniach komisji senackich, łącznie w 120 posiedzeniach komisji, w tym w 11 posiedzeniach Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Pracownicy departamentu asystowali także między innymi w siedmiu kontrolach prowadzonych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, w tym dotyczących poświadczenia wiarygodności za rok budżetowy 2021 i 2022 w zakresie Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, jak też w kontroli dotyczącej zrównoważonego rozwoju akwakultury w Unii Europejskiej. Brali udział także w spotkaniu przedstawicieli Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w Najwyższej Izbie Kontroli dotyczącym zagadnień transportu zwierząt w Polsce.

Po kontroli przeprowadzonej w 2020 r. przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi skierowano do prokuratury osiem zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Kończąc uprzejmie proszę o przyjęcie sprawozdania z działalności departamentu w zakresie właściwości sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę przedstawiciela Departamentu Infrastruktury.

Pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Infrastruktury NIK Paweł Zambrzycki:

Szanowni państwo, panie przewodniczący, w imieniu Departamentu Infrastruktury chciałbym przedstawić w szczególności zakres czterech kontroli, jakie przeprowadziliśmy w obszarze gospodarki morskiej.

W 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli poświęciła dwie kontrole na zbadanie problematyki bezpieczeństwa transportu. W kontroli dotyczącej wykonywania zadań przez państwowe komisje badania wypadków występujących w obszarze transportu morskiego nieprawidłowości stwierdzone w Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich w Szczecinie polegały między innymi na tym, że analizy wypadków i incydentów morskich za lata 2018 i 2019 zostały przygotowane i opublikowane nieterminowo. Ponadto NIK miała zastrzeżenia między innymi do wykonywania obowiązku wprowadzania danych do bazy Wypadków i Incydentów Morskich.

W ramach drugiej, powiązanej kontroli poświęconej bezpieczeństwu transportu, dotyczącej realizacji obsługi administracyjnej i finansowania przez ministra państwowej komisji badania wypadków występujących w obszarze transportu morskiego Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że minister właściwy do spraw gospodarki morskiej w latach 2020-2021 nie dostosował liczebności składu osobowego Państwowej Komisji Badania

Wypadków Morskich do wymagań ustawowych. W regulaminach działania Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich minister wprowadził procedury, które nie gwarantowały należytego wykonywania zadań ustawowych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w sprawach wymierzania kar pieniężnych za niewykonywanie obowiązku powiadamiania przewodniczącego państwowej komisji o uwzględnieniu lub o przyczynach nieuwzględnienia zaleceń wydanych przez komisję. Ponadto minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, będący adresatem 17 raportów końcowych z incydentów morskich, w sześciu przypadkach nie powiadomił przewodniczącego komisji o uwzględnieniu lub o przyczynach nieuwzględnienia zaleceń wydanych przez komisję.

W kontroli portów morskich, których Polska ma 32, z czego czterem portom w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i w Świnoujściu nadano... Przepraszam, przeprowadziliśmy również kontrolę portów morskich, w szczególności tych, którym nadano status portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, czyli portów w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Świnoujściu. Uchwałą nr 100 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. przyjęto „Program rozwoju polskich portów morskich do roku 2030”, przy czym minister właściwy do spraw gospodarki morskiej niewłaściwie programował rozwój portów morskich. Polegało to na tym, że wspomniany program rozwoju polskich portów morskich był procedowany zbyt przewlekle, przy tym był obarczony błędami, w wyniku których na podstawie przyjętych wskaźników realizacji celów i priorytetów nie było możliwe dokonanie obiektywnej oceny rzeczywistych efektów jego realizacji. W programie ujęto bowiem zadania zrealizowane przed jego przyjęciem, wskaźniki realizacji nie zostały przypisane do konkretnych celów i priorytetów, a część wskaźników nie jest nawet merytorycznie powiązana z celami i priorytetami. Nierzetelne były również działania ministra po przyjęciu programu, gdyż minister nie podejmował działań koordynacyjnych, a część działań monitorujących i ewaluacyjnych wykonywał niewłaściwie. NIK zbadała także realizację inwestycji infrastrukturalnych w czterech portach o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, stwierdzając, że wykonanie ich planów w sferze inwestycyjnej było niepełne oraz wystąpiły opóźnienia w realizacji inwestycji.

Badając natomiast w ramach czwartej kontroli funkcjonowanie małych portów morskich w województwach pomorskim i zachodniopomorskim, Najwyższa Izba Kontroli skupiła się na ocenie, czy działalność małych portów morskich prowadzona była prawidłowo i przyniosła zakładane efekty. Małe porty są bardzo zróżnicowane, między innymi pod względem infrastruktury portowej, powierzchni, a także pełnionych funkcji i formy zarządzania. Izba stwierdziła, że działalność małych portów morskich w większości prowadzona była niezgodnie z obowiązującymi przepisami i nie zawsze przynosiła spodziewane efekty. Działania niemal wszystkich kontrolowanych podmiotów zarządzających portami w obszarze planowania, realizacji i nadzorowania rozwoju portów, a także w zakresie zarządzania infrastrukturą portową obarczone były nieprawidłowościami. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła naruszanie przepisów mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa na terenie portów. Skalę finansowych nieprawidłowości ustalonych w kontrolowanym zakresie NIK oszacowała na kwotę co najmniej 8,9 mln zł. Aż w 13 jednostkach z 14 kontrolowanych jednostek zidentyfikowano nieprawidłowości i problemy dotyczące etapu planowania rozwoju portów.

Jednostki samorządowe napotykały na finansowe i prawno-administracyjne trudności, które ograniczały działania dotyczące pozyskiwania nieruchomości na potrzeby rozwoju struktur portowych. Główną przeszkodą sprawnego funkcjonowania i rozwoju małych portów morskich były ograniczenia finansowe kontrolowanych podmiotów zarządzających. Słabość kapitałowa zarządzających powodowała między innymi nieregularność wydatków na remonty, inwestycje i bieżące utrzymanie infrastruktury. Finanse były też zasadniczą przyczyną problemów z dostępem części jednostek pływających do niektórych portów, spowodowanych brakiem możliwości utrzymania odpowiednich głębokości na torach podejściowych. Ponieważ parametry torów wodnych określają organy administracji morskiej i one odpowiadają za finansowanie zadań dotyczących między innymi głębokości dróg dostępowych, niezapewnienie tym organom wystarczającej wysokości środków na ich utrzymanie w ocenie NIK wymaga zmiany.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, kończąc uprzejmie proszę o przyjęcie sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli w przedstawionym zakresie dotyczącym kontroli przeprowadzonych przez Departament Infrastruktury, jak też całości sprawozdania.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Kto z pań posłanek, panów posłów chciałby zabrać głos? Pan poseł Aziewicz.

Poseł Tadeusz Aziewicz (KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, moje pytanie nie dotyczy wprost sprawozdania, ale odpowiedź będzie miała znaczenie w kontekście mojego zaufania do Najwyższej Izby Kontroli. Pamiętam, że na posiedzeniu Komisji składałem wniosek o przeprowadzenie kontroli Rejsu Niepodległości. Dużo mówiliśmy o patologiach związanych z rejsem. Przeszukiwałem nawet teraz internet. Szukam jakiejś puenty, jakiegoś efektu kontroli. Chciałbym zapytać, czy kontrola odbyła się. Oczywiście mam świadomość, że nie dotyczy to minionego roku. Był to chyba rok 2020. Jeżeli są efekty kontroli, to gdzie mogę znaleźć o tym informacje?

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Dziękuję bardzo. Kto z pań posłanek, panów posłów jeszcze się zgłasza? Nie widzę. Czy ktoś z Najwyższej Izby Kontroli chciałby odpowiedzieć, czy odbywała się kontrola w zakresie rejsu? Myślę, że bardziej infrastruktura.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Paweł Zambrzycki:

Wydaje mi się, że w tej chwili nie mamy informacji na ten temat. Postaramy się udzielić odpowiedzi, jeżeli taka kontrola miała miejsce.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Bardzo proszę.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Paweł Zambrzycki:

Na pewno Departament Infrastruktury nie prowadził takiej kontroli. Ustalimy to.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Prosimy o taką kontrolę.

Poseł Tadeusz Aziewicz (KO):

Dziękuję. Poprosimy na piśmie.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (KP):

Zamykam dyskusję.

Pozostało nam jeszcze uchwalenie opinii dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja pozytywnie opiniuje powyższe sprawozdanie, nie zgłaszając do niego uwag i wniosków. Taką opinię przekażemy do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Sprzeciwu nie słyszę. Informuję, że Komisja uchwaliła opinię w tej sprawie.

Zamykam posiedzenie Komisji.